

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การเจริญเติบโตของสังคมในปัจจุบันจากสังคมเกษตรกรรมสู่สังคมอุตสาหกรรมเป็นผลมาจากการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติหลายฉบับที่ผ่านมา ได้ให้ความสำคัญต่อการมุ่งเน้นการแข่งขันทางเศรษฐกิจเพื่อสร้างความมั่งคั่งในด้านรายได้ ทำให้คนไทยและสังคมไทยมีความมุ่งเน้นไปที่วัตถุนิยมมากขึ้น ส่งผลให้เกิดปัญหาด้านพฤติกรรมของคนในสังคม คือ การย่อหย่อนในศีลธรรม จริยธรรม ขาดระเบียบวินัย เกิดการเอารัดเอาเปรียบ ทำให้วิถีชีวิตและค่านิยมที่ดั้งเดิมหายไป พร้อม ๆ กับการล่มสลายของสถาบันครอบครัว ชุมชน และวัฒนธรรมท้องถิ่น สะท้อนให้เห็นว่าการเร่งรัดการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ ที่ขาดความสมดุลกับการแก้ไขปัญหาสังคม มองข้ามการพัฒนาคุณค่าของความเป็นคน ละเลยภูมิปัญญาและวิถีชีวิตความเป็นอยู่บนพื้นฐานของความเป็นไทย ซึ่งเป็นปัญหาที่ฝังรากลึกอยู่ในสังคมส่งผลต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในอนาคต ที่เรียกได้ว่า “เศรษฐกิจดี สังคมมีปัญหา การพัฒนาไม่ยั่งยืน” สะท้อนให้เห็นจากคนในสังคมไม่ประพฤติปฏิบัติตามบรรทัดฐานทางสังคม (Normlessness) ทั้งปัญหายาเสพติด ปัญหาอาชญากรรม และการละเมิดต่อกฎเกณฑ์ของสังคม และเกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมา

ความเจริญทางด้านวัตถุ และความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี ทำให้คนในสังคมส่วนใหญ่มีการแข่งขันกันอย่างสูงทั้งในด้านหน้าที่การงาน ฐานะทางสังคม ฯลฯ การเป็นสังคมที่เน้นวัตถุนิยม สะท้อนให้เห็นได้จากการบริโภคสินค้า และการใช้จ่ายที่ฟุ่มเฟือย รถเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการคมนาคมระหว่างกันซึ่งคนในสังคมให้ความสำคัญ จนทำให้เกิดปัญหาการจราจรติดขัดบนท้องถนน ซึ่งไม่เพียงส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม แต่การใช้รถใช้ถนนที่ขาดระเบียบวินัย และไม่เคารพกฎหมายจราจร ยังทำให้เกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้ง ทำให้เกิดความเสียหายแก่ชีวิตและทรัพย์สินเป็นจำนวนมาก ถึงแม้ว่าทุกฝ่ายจะมีความพยายามที่จะลดอุบัติเหตุ แต่สถิติการสูญเสียที่เกิดจากอุบัติเหตุจากรถนั้น ทำให้มีการสูญเสียชีวิต บาดเจ็บหรือทุพพลภาพ ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลเกิดอุบัติเหตุของสำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งรับผิดชอบในพื้นที่ เมื่อมีการแจ้งเหตุเจ้าหน้าที่ตำรวจจะออกไปยังสถานที่เกิดเหตุและทำการจดบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเกิดอุบัติเหตุลงในสมุดบันทึกประจำวันของตำรวจ พร้อมทั้งวาด

รูปลักษณะของการชนอย่างคร่าว ๆ และอาจถ่ายภาพสถานที่เกิดเหตุไว้ด้วย แต่ถ้ากรณีอุบัติเหตุเป็นคดีความ เจ้าหน้าที่จะต้องทำการบันทึกลงใน “แบบรายงานคดีจราจรทางบก” ซึ่งทางศูนย์ข้อมูลสนเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จะรวบรวมสถิติคดีจราจรทางบกทั่วราชอาณาจักร จำแนกตามพื้นที่แต่ละภาค รวมทั้งของแต่ละจังหวัด

ในระยะเวลาที่ผ่านมา มีจำนวนสถิติอุบัติเหตุจราจรทางบกเกิดขึ้นบ่อยครั้ง ซึ่งปัญหาด้านการจราจร การเกิดอุบัติเหตุจากการจราจร หน่วยงานที่มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบด้านความปลอดภัยทางการจราจร อำนวยความสะดวกด้านการจราจร และป้องกันแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้แก่ กรมทางหลวง และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งไม่เพียงแต่จะปฏิบัติหน้าที่ควบคุมการจราจรบนท้องถนนให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยแล้ว หากว่ามีอุบัติเหตุหรือคดีที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการจราจรต่าง ๆ แล้ว ยังมีพนักงานสอบสวนซึ่งต้องปฏิบัติหน้าที่ต่อไปในการทำสำนวนส่งฟ้องศาล เช่นเดียวกับคดีอาญาทั่วไป ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร จะเป็นความรับผิดชอบของจราจรกลาง ส่วนในต่างจังหวัดจะอยู่ในความรับผิดชอบของตำรวจภูธรจังหวัด ซึ่งปัญหาคดีจราจรในแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับความเจริญในแต่ละพื้นที่ การมีแหล่งท่องเที่ยว หรือความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจของคนในพื้นที่

จังหวัดสมุทรสาคร เป็นพื้นที่หนึ่งที่มีความเจริญก้าวหน้า และมีประชาชนอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก เพราะเป็นพื้นที่เศรษฐกิจ ซึ่งมีคนทั้งในและนอกพื้นที่อยู่อาศัยอย่างหนาแน่น การเกิดอุบัติเหตุทางการจราจรก็มีมากเช่นเดียวกัน พิจารณาได้จากสถิติอุบัติเหตุจราจรทางบกในเขตพื้นที่ตำรวจภูธร จังหวัดสมุทรสาครเฉพาะกรณีที่ทำสำนวนส่งฟ้องศาล ปรากฏตามตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1

สถิติอุบัติเหตุจราจรทางบกในเขตพื้นที่ตำรวจภูธร จังหวัดสมุทรสาคร

เฉพาะกรณีที่ทำสำนวนส่งฟ้องศาล

ปี พ.ศ.	จำนวนคดี	มูลค่าทรัพย์สิน เสียหาย (บาท)	ความเสียหายกับ บุคคล		ผู้ต้องหา		
			ตาย	บาดเจ็บ	จับได้	จับไม่ได้	ไม่รู้ตัว
2548	377	15,631,500	153	467	133	44	185
2549	267	8,601,000	128	298	150	14	104
2550	271	9,266,500	133	245	197	7	66

จากตารางที่ 1.1 สะท้อนให้เห็นว่า สถิติการเกิดอุบัติเหตุจราจรทางบกในเขตพื้นที่รับผิดชอบของตำรวจภูธรสมุทรสงคราม เฉพาะกรณีที่มีผู้กรณีและเป็นผู้เสียหายและพนักงานสอบสวนทำสำนวนส่งฟ้องศาลมีปริมาณคดีจำนวนมาก จึงเห็นได้ว่าปัญหาที่เกิดขึ้นจากการจราจรไม่ว่าจะเป็นการเกิดอุบัติเหตุ การไม่ปฏิบัติหรือเคารพกฎจราจร ฯลฯ ไม่เพียงก่อให้เกิดความสูญเสียต่อชีวิต ทรัพย์สินของผู้เสียหายหรือของรับเท่านั้น แต่คดีที่เกิดขึ้นดังกล่าวยังเกี่ยวเนื่องกับพนักงานสอบสวนคดีจราจร เพราะคดีจราจรที่เกิดขึ้นถือเป็นคดีอาญาที่ต้องดำเนินการสอบสวนหาข้อเท็จจริง รวบรวมพยานหลักฐาน เพื่อนำผู้กระทำผิดมาลงโทษ และเป็น การอำนวยความสะดวกของเจ้าหน้าที่ตำรวจต่อประชาชน

สำหรับในกรณีที่พนักงานสอบสวนทำสำนวนส่งฟ้องศาล การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนนั้นมีกระบวนการและขั้นตอนที่มีความยุ่งยาก ซับซ้อน เพราะต้องดำเนินการครบถ้วนตามระเบียบ คำสั่ง ข้อบังคับ และกฎหมาย การตั้งข้อกล่าวหาถูกต้อง ครบถ้วน การตั้งประเด็นซักถามในการสอบสวน การใช้ถ้อยคำสำนวน ภาษาถูกต้องรัดกุม ชัดเจน และต้องใช้เทคนิคและวิธีการรวบรวมพยานหลักฐาน และมีระยะเวลาจำกัดในการทำสำนวน ไม่เพียงแต่ต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างหนักเนื่องจากมีคดีความที่เกิดขึ้นจากอุบัติเหตุจราจรจำนวนมาก แต่ยังประสบปัญหาจากภายในหน่วยงาน ทั้งในด้านนโยบายของผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และภาพลักษณ์ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในมุมมองของคนในสังคมส่วนใหญ่เห็นว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจเรียกรับผลประโยชน์ไม่มีความเป็นธรรม

ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานดังกล่าวของพนักงานสอบสวนในคดีจราจรส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นที่ทราบกันดีว่า ในแต่ละวันมีคดีเกี่ยวกับอุบัติเหตุจราจรจำนวนมาก ปริมาณคดีที่ได้รับมอบหมายมีความยุ่งยากซับซ้อนแตกต่างกัน และภารกิจดังกล่าวไม่สามารถดำเนินการให้เสร็จสิ้นกระบวนการในระยะเวลาอันสั้น เพราะกระบวนการและขั้นตอนในการสอบสวน หาข้อเท็จจริงในคดีจราจรนั้น มีบุคคลที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย ทั้งคู่กรณี ตัวแทนบริษัทประกัน ฯลฯ นอกจากนั้นการทำงานให้บรรลุผลสำเร็จยังต้องอาศัยปัจจัยหลายประการ ทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน แต่ปัจจุบันยังขาดการศึกษาและพัฒนางานในด้านนี้ เนื่องจากภารกิจของเจ้าหน้าที่ตำรวจมีมาก ทำให้ไม่มีเวลาในการแลกเปลี่ยน หรือร่วมกันเพื่อพัฒนางาน ดังนั้น จึงต้องการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการสอบสวนคดีจราจรของพนักงานสอบสวนทั้งหมดที่ปฏิบัติงานในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดสมุทรสาครเพื่อนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ในการหาแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานสอบสวนในคดีจราจรให้เกิด

ประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงพัฒนางานในการอำนวยความสะดวกแก่สังคมได้ต่อไป

มูลเหตุจูงใจในการศึกษา

เนื่องจากผู้ศึกษารับราชการตำรวจในตำแหน่งพนักงานสอบสวนในคดีจราจรในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดสมุทรสาคร โดยสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการสอบสวนและปฏิบัติหน้าที่ด้านการสอบสวนในคดีจราจรมาโดยตลอด ซึ่งมีประสบการณ์ทำงานด้านการสอบสวนมาเป็นระยะเวลากว่า 1 ปี จึงเห็นถึงปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนในคดีจราจร ซึ่งเป็นภารกิจที่หนัก และเกี่ยวข้องกับข้อกฎหมายหลายฉบับ ซึ่งการเกิดอุบัติเหตุเกี่ยวกับการจราจรมีจำนวนมากขึ้นทุกวัน และมีคดีที่ซับซ้อนแตกต่างกัน ทั้งอุบัติเหตุรถชนทั้งไป จนถึงอุบัติเหตุที่ทำให้มีผู้เสียชีวิตได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจสาหัส ทุพพลภาพหรือถึงแก่ความตาย ซึ่งจำเป็นที่เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องให้ความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย แต่ผู้ปฏิบัติงานยังขาดแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมและเป็นมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งจำเป็นต้องมีข้อมูลที่ถูกต้องเหมาะสมสำหรับปรับปรุงการปฏิบัติงานด้านการสอบสวน และทำให้การสอบสวนเกิดความเป็นธรรม มีคุณธรรม จึงเห็นควรให้มีการศึกษาถึงทักษะของพนักงานสอบสวนต่อปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุผลสำเร็จ ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงมีความต้องการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการสอบสวนคดีจราจรของพนักงานสอบสวนทั้งหมดที่ปฏิบัติงานในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดสมุทรสาครเพื่อนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ในการหาแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานสอบสวนในคดีจราจรให้เกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. ศึกษาการปฏิบัติหน้าที่ในการสอบสวนคดีจราจรของพนักงานสอบสวน
2. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการสอบสวนคดีจราจรของพนักงานสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธร จังหวัดสมุทรสาคร
3. เพื่อแสวงหาแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการสอบสวนในคดีจราจรให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ขอบเขตในการศึกษา

ในการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการสอบสวนคดีจราจรของพนักงานสอบสวน ศึกษากรณีพนักงานสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธร จังหวัดสมุทรสาคร จะดำเนินการเก็บข้อมูลจากพนักงานสอบสวนคดีจราจร ในสังกัดตำรวจภูธรสมุทรสาครทั้งหมดจำนวน 5 สถานี ประกอบด้วย สถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรสาคร สถานีตำรวจภูธรกระทุ่มแบน สถานีตำรวจภูธรบ้านแพ้ว สถานีตำรวจภูธรโคกขาม และสถานีตำรวจภูธรบางโทรัด จำนวนรวม 83 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลในด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อการสอบสวนในคดีจราจร รวมทั้งแนวทางในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาด้านการสอบสวนคดีจราจรให้ประสบผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา

ปัจจัย หมายถึง ปัจจัยภายในและภายนอกหน่วยงานที่มีผลกระทบต่อการสอบสวนคดีจราจรของพนักงานสอบสวนอันเป็นสาเหตุหลักดันให้การปฏิบัติหน้าที่ประสบความสำเร็จหรือเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งปัจจัยภายในประกอบด้วย วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ ผู้บังคับบัญชา ขวัญกำลังใจ เพื่อนร่วมงาน และกฎหมาย ส่วนปัจจัยภายนอกประกอบด้วย ความร่วมมือจากประชาชน และอิทธิพลของคู่กรณี

การสอบสวนคดีจราจร หมายถึง การรวบรวมพยานหลักฐานและการดำเนินการทั้งหลายอื่นตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายในคดีซึ่งเกิดจากอุบัติเหตุจราจร ซึ่งทำให้บุคคลบาดเจ็บ เสียชีวิต หรือทรัพย์สินเสียหายกล่าวหาเพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิดและเพื่อจะเอาตัวผู้กระทำผิดมาฟ้องโทษ

พนักงานสอบสวน หมายถึง เจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายให้อำนาจและหน้าที่ทำการสอบสวน (ป.วิอาญา มาตรา 83) ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดสมุทรสาคร ประกอบด้วย สถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรสาคร สถานีตำรวจภูธรกระทุ่มแบน สถานีตำรวจภูธรบ้านแพ้ว สถานีตำรวจภูธรโคกขาม และสถานีตำรวจภูธรบางโทรัด

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบการปฏิบัติหน้าที่ในการสอบสวนคดีจราจรของพนักงานสอบสวน
2. ทราบปัจจัยที่ส่งผลต่อการสอบสวนคดีจราจรของพนักงานสอบสวนในสังกัด
ตำรวจภูธร จังหวัดสมุทรสาคร
3. ได้แนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการสอบสวนในคดีจราจรให้เกิด
ประสิทธิภาพและประสิทธิผล